

(2)

entrevistas; ens ha portat p. els camins
de nostres serras, ens ha obert las
masias del passat y ens ha contat sas
tradicions y rondallas; ens ha fet olo-
rar el perfum de nostre terra, l'olor
aspre de la plana, el tevi salabro' del
mar, y el nevat oreig de montanya;
es cullida a' n. el camp del mes fondo
agradament, perquè agrahit ha de
ser el poble a' n. el poeta, a' n. el
home que li aparta las espinas de la
vida, qu'el convida a veure en la es-
pa de bellera, qu'el porta p. els camins
de l'ideal guiantlo ab el timo' del te-
lent, que l'ajuda a volar, y li distreu
la mirada de tantas y tantas miserias
com plou ben sobre la Terra, de tantas
crueltats qu'ens espian tot arreu, de
tant mal qu'ens esperan acurucats al
misteri de la sombra; es per ultim

Cullida a Catalunya, perquè l'art d'en Joler es art nasent a Catalunya, a Catalunya criat y aquí arrelat com flor d'esperit del poble.

Recorden un moment las pedas obras, y sempre per fondo hi veuren els paisatges de la terra. Hi veuren l'ampla maria, varejada de palleris, ab l'era aprop y al lluny la frondosa salsareda; y veuren la negra cuina ab la fumjanta llar ardenta de recorts com altar de sagradas tradicions; la capelleta a un costat ab el fanal de la fe, la tassa sobre la taula, y las cymas del pages bruyidas y esmotadas per la suor del treball, y veuren la barretina a tots el capy com camp florit de rosellas, com cridaria de colors, com simbol del nostre poble, y veuren la rectoria, l'estudi, l'hermita, el molí, l'iglesia y el cementiri, y en tot hi recordareu, las cosas

de casa nostre, las cosas qu'ens han vist
 neverer, qu'ens han fet gosar y patir,
 qu'anyorem quant ne som lluny y qu'es-
 timem com reliquisias.

Això hi veureu, y sempre y veureu
 Catalunya, sempre en sas obras. sentireu
 el nostre poble que parla, ab sas virtuts
 y defectes, ab sas amors y entusiasmes, ab
 sas riallas y tristesas; veureu passar per
 las taules tots els homes de nostre gloriosa
 historia; sentireu el crit de la independència
 dirigit contre Felip o' fant rodolar las
 aguilas per las singleras del Bruch; sen-
 tireu las rondallas criadas a' la forca de
 las nostres tradicions, els cuentos de nos-
 tres avis explicats a' la vara del asco' ab
 to' d'hermosa llegenda; y veureu els ti-
 pos de la vella Catalunya, el fadrí de
 gairona barretina, el pages vestit de vellut
 y d'horradesa, l'ohrer del camp y del
 taller plenas las mans de duricias y

el cervell d'idees nobles; la noya de la montanya, marena del sol de la terra, forta y flexible com esblaimada palmiera, encera d'ulls y modesta de paraulas, amorosa y severa y estimant ab la constancia de l'eura; y veuen la pubilla, el padri estern, el jayo, y la mairmada del poble y en cada casa vos semblara que hi troben una antiga conceipenja, un cor per poder estimar en cada figura, y una ma per poder estrenyer.

Y es qu'en tota, sempre feya art. copiant lo qu'el voltaba, y com qu'eran gent de casa, surti'anli casas nobles y aiyo' tenim d'agradarli. Tenim d'agradarli d'habermos fet estimar las figuras de nostre gloriosa historia, d'habermos resuscitadas, d'habermos enaltidas, y d'habermos presentadas als ulls nostre ab el cor de la veritat y l'aureola de la santa poesia; tenim d'agradarli las riallas y las llagrimas; que sas obras ens feren esclatar y hervitadas

de emoció, ^{no} febrada; ^{no} valles tenim d'agra-
pant son gran amor a la gloria, aquí about
~~tant~~ el tan per cent. corca y rosega, tan homes
desgraciats, de mesquines ambicions, y que
la gloria la busques, no en las cinicas y pobres
y miserables baixesas de la política, no ~~en la~~
~~es~~ en els honors de guinealla, sino en las ^{altas} ~~puces~~
regions de la bellera mes pura, batallant,
a cops de gemi, y no a la fosca de la intriga.
batallant dia y nit, ab la febra, del que
vol ^{partir al món una gran} ~~concebir, la creacio de una obra,~~ un
part glorio, que donques nom al seu po-
ble.

Aquet rigne la creacio del teatre ca-
tala. Par ell treballa una vida, sense daese
ni ~~es~~ una estona de repos, per ell, visque
com l. abella de una idea, per ell mori, ~~es~~
en plena empenya de somni. Ell prosa
la ^{pedra} primera, ^{de aquell temple,} ~~pedra~~ pedra labrada ab
goticas esculturas, ^{reversa porta} ~~una porta~~ de casa
pairal y noble, about el poble y ^{catala} joques en-
trar de frente.

Entremi dones, y ~~saludemlo~~ y descu-
brim nos. El teatre catala es ^{el} casal de

